

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
Ενδεικτικές Απαντήσεις**

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «Ille se in scamno ... dixit» και «Curat ... tragulam mitteret».

Μονάδες 20

Εκείνος παρουσιάστηκε σ' αυτούς για να τον δουν να κάθεται σε ένα σκαμνί δίπλα στη φωτιά και να τρώει από (ένα) ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Όταν δηλαδή σ' αυτόν είχαν προσφέρει (ή προσέφεραν) πολύ χρυσάφι (ή μεγάλο βάρος χρυσού), σταλμένο από το δημόσιο ταμείο, για να το χρησιμοποιήσει, χαλάρωσε το πρόσωπό (του) με γέλιο και αμέσως είπε

.....
Φροντίζει και προνοεί να μην μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπάξουν την επιστολή (ή: αν αρπαγεί η επιστολή) πριν φθάσει στον προορισμό της. Για τον λόγο αυτό στέλνει επιστολή γραμμένη στα ελληνικά. Συμβουλεύει τον απεσταλμένο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει την επιστολή στον ιμάντα του ακοντίου και να το ρίξει μέσα στο στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει πως θα έλθει γρήγορα με τις λεγεώνες (του). Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο.

B1. Να αντιστοιχίσετε κάθε συγγραφέα της Στήλης Α με το γραμματειακό είδος της Στήλης Β, το οποίο υπηρετεί (δύο στοιχεία της Στήλης Β περισσεύουν).

Μονάδες 10

1. γ
2. α
3. δ
4. β
5. ε

B2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Στήλης Α με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της Νέας Ελληνικής της Στήλης Β (δύο στοιχεία της Στήλης Β περισσεύουν).

Μονάδες 10

1. στ
2. α
3. δ
4. γ
5. β

G1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
Nostri : την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος **Noster**
hostes : την αφαιρετική του ίδιου αριθμού **hostibus**
terga : τη γενική του ίδιου αριθμού **tergorum**
equites : την ονομαστική στον άλλο αριθμό **eques**
magna : την αφαιρετική του ενικού αριθμού στον συγκριτικό βαθμό του ίδιου γένους **maiore**
caedes : τη δοτική του ίδιου αριθμού **caedi**
Ille : την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος και τη γενική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος **illud // ilius**
eum : την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος **id**
pondus : την ονομαστική στον άλλο αριθμό **pondera**
vultum : τη γενική στον ίδιο αριθμό **vultus**
rem (στο τρίτο απόσπασμα): την αφαιρετική του ίδιου αριθμού **re**
celeriter : τους άλλους δύο βαθμούς του επιρρήματος **Συγκριτικός: celerius**
// Υπερθετικός: celerrime
periculum : την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό **pericula**

Μονάδες 15

G2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:
gerunt : το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή **gessērint**
cernitur : το ίδιο πρόσωπο στην οριστική μέλλοντα στην ίδια φωνή **cernētur**
Fit : το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα **fite**
mirāti sunt : το απαρέμφατο του μέλλοντα και του συντελεσμένου μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **ΜΕΛΛ: miraturos esse // ΣΥ.ΜΕΛ: miratos fore**
attulissent : την αιτιατική στο σουπίνο **allatum**
uterētur : τις μετοχές του ρήματος στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους **ΕΝΣ: utens // ΜΕΛΛ: usurus // ΠΡΚΜ: usus**
dixit : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή **dic**
curat : το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή **curabimus**
mittit : το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή **misit**
adīre : την αφαιρετική του γερουνδίου **adeundo**
possit : το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του υπερσυντελικού **potuisset**
abiciat : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή **abice**

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:
eis (στο πρώτο απόσπασμα): **αντικείμενο στο occurrun**
t assidentem: **κατηγορηματική μετοχή εξαρτώμενή από τον ρηματικό τύπο**
αίσθησης spectandum (άμεση αντίληψη) και λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο
άμεσο αντικείμενο του ρήματος praebuit “se” στο οποίο είναι συνημμένη
risu: **αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα solvit**
consilia: **υποκείμενο ρήματος cognoscantur**
ob rem: **εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο**
mittit

Μονάδες 10

Δ1β. «nē, interceptā epistolā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 3) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλευτική πρόταση, που λειτουργεί ως αντικείμενο στα ρήματα curat και providet. Εισάγεται με τον βουλευτικό σύνδεσμο ne, γιατί είναι αρνητική, και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό.

[Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (cognoscantur), γιατί εξαρτάται από ρήματα αρκτικού χρόνου (curat και providet) και αναφέρεται στο παρόν-μέλλον. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της]

Μονάδες 5

Δ2α. «missum», «veritus»: να μετατρέψετε τις μετοχές στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις με όλους τους δυνατούς τρόπους.

missum = **quod missum erat** (Οριστική Υπερσυντελικού, για να δηλωθεί το προτερόχρονο στο παρελθόν, αφού έχουμε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο attulissent)

veritus = **quod/quia/quoniam veritus erat** (Αντικειμενική Αιτιολογία. Οριστική Υπερσυντελικού, για να δηλωθεί το προτερόχρονο στο παρελθόν, αφού έχουμε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο constituit)

ή **quod/quia/quoniam veritus esset** (Υποκειμενική Αιτιολογία. Υποτακτική Υπερσυντελικού, για να δηλωθεί το προτερόχρονο στο παρελθόν, αφού έχουμε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο *constituit*)

ή **cum veritus esset** (Εσωτερική λογική διεργασία. Υποτακτική Υπερσυντελικού, για να δηλωθεί το προτερόχρονο στο παρελθόν, αφού έχουμε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο *constituit*)

Μονάδες 12

Δ2β. «In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

«(Ego) cum legionibus celeriter **adfore**»

Μονάδες 3

**Τις απαντήσεις επιμελήθηκε ο καθηγητής:
Σκαρλάτος Κωνσταντίνος**

Pro